

на римскитѣ чувства и римския духъ, и съ смѣшението на класическитѣ форми съ областнитѣ диалекти, той се испорчилъ два пѣти по-бърже отколкото се образувалъ слѣдъ разчленението на Римската империя въ V-и вѣкъ. Така се образували новитѣ езици французски, испански, италиянски и португалски. И английски езикъ дължи много на латинския, и прѣко по ползуване отъ класическитѣ форми, и отъ втора рѣка чрѣзъ нормандско-французския езикъ. Латински езикъ продължавалъ да е дипломатически езикъ на Европа до сравнително скоро. Той е още официалний езикъ на Римо-католическата црква. За едно разискване върху происхождения и изворитѣ на латинския езикъ, виж. Доналдсоновия Varronianus.

Литература. — Римската република била токо-речи извървѣла пѣти си и още не притежавала единъ писателъ или една литература достойна за името римска или латинска. Единъ видъ груба поезия се обработвала отъ най-раннитѣ врѣмена, и се употребявала въ такъви съчинения като Химната на Fratres Arvales (ископана въ Римъ въ 1778, и при първото избухване на восторга възбуденъ отъ откритието ѝ, приписана на Ромуловия вѣкъ), въ свещенитѣ пѣсни на божествата, въ триумфалнитѣ поеми и балади и въ други прости опити да се забавлява едно безкнижно простолюдие. И дори и когато, по-сетнѣ, римлянетѣ поизострили вкуса си за литературата, яростта да се подражаватъ гръцкитѣ образци прѣчила на всеко усилие за самобитна мисълъ. Имало се за най-похвално да се подражава или прѣвожда гръцки писателъ;

и, наопаки, имало се за непочтенно да се слѣдва латински писателъ. Затова латинската литература си остава все подражателна въ най-пълния смисълъ на думата. Първий периодъ на лат. л. се продължава до смъртта на Сула (78 прѣди Р. Х.). Въ епическата поезия се отличава Енний, въ драматическата Ливий Адроникъ, Невий и Пакувий. Комицитѣ Плавтъ и Теренций се явяватъ подражатели на гръцката комедия, особено на Менандра. Вторий периодъ е отъ смъртта на Сула до смъртта на Августа (14 слѣдъ Р. Х.): тоя периодъ наричатъ златний вѣкъ на лат. л.; прѣдставителѣтѣ му сж Варгилий, Овидий, Хораций, Тибулъ, Катулъ, Проперций. Третий, или сребърний периодъ, се простира до Адриановата смъртъ (138 слѣдъ Р. Х.). Прѣзъ тоя периодъ се въдворява все повече искусствеността, която достига до най-крайна степенъ въ слѣдния и послѣденъ периодъ, който се продължава до падането на Западно-римската империя въ 476 слѣдъ Р. Х. Самобитна се развила въ римската поезия само сатирата, прѣдставителе на която сж: Луцилий, Хораций, Персий, Ювеналъ. Драмата си оставала подражание на гръцката; отъ драматурзитѣ сж забѣлжителни: Ливий Адроникъ, Асиний Полио, Варий и Сенека. Сжщото трѣбва да се каже и за Плавтовитѣ и Теренциевитѣ комедии. Отъ писалитѣ епиграми сж забѣлж.: Марциалъ; идилии — Virgilius, Калпурний, Немесианъ и Авсоний; отъ баснописцитѣ — Федръ. Прозата стояла у римлянетѣ по-високо отъ поезията; най-вече се разработвали историята, краснорѣчието, философията и юриспру-